

FABUŁA (52) *sb f*

-ł- (50), -l- (2)

Oba a jasne (w tym w pierwszym 5 r. błędne znakowanie).

sg *N* fabuła (13). ◇ *G* fabuły (2). ◇ *A* fabułę (4). ◇ *I* fabułą (5). ◇ *pl N* fabuły (10). ◇ *G* fabuł (9).
◇ *A* fabuły (3). ◇ *I* fabułami (5). ◇ *L* fabułach (1).

Sł stp, Cn brak, Linde XVI w.

1. *Bajka fantastyczna, opowiadanie zmyślane, czasem prawdziwe, przypowieść alegoryczna, anegdota; plotka; apologus, fabula Calep [fabula – baśń Murm, Mymer¹ 10; – powieść, baśń, lubo prawdziwy lubo nieprawdziwy wymysł; wymysł, łgarstwo Mącz 113a; bajka, powieść zmyślona o czym, baśń – fabula, fabella; rozmowa – fabula Cn] (46) : SeklKat A3v; Albo y Wergiliusz gdy wiedzye s przełaię/ Ony dziwne fábuły co ic bábá báie. RejWiz 6v; RejAp 82; Y fábułyćby máło wádzily/ wiedzieć o fwiecie/ o morzu/ iákie niebełpieczeńftwá fie tám vkázuią/ iákie tám fá fkály/ y zawroty RejZwierc 14; Abowiem pátrż Poetowie gdy fábuły swoie píszą/ iáko oni infze pífáli á infze rozumieli. Bo oni rzkomo pífáli o Lwiech/ o Smoczach/ o Bázylifzkoch [...]/ áno fie to rozumiało o onych frogich krolach á mocarzoch fwiátá tego RejZwierc 84v; A nie czytay fobie pífmá świętego iáko fábuł tylko dla rofkolży á dla krotofile swoiey RejZwierc 206, 14v marg, 39v, 112v [2 r.], 198v, 199, 200, Bbb; Zá plotki to ftoi v nas Co ty Mária powiádałz. O páńfkim dziś zmartwychwftániu. [...] Idźćiefz z tymi fábułami Mieyćie fobie pokoy z námi. MWilkHist I3; Plato Philozoph pod fabułą opátrżność Boż(ą) wyliczáiąc łczyrą prawdę pífze GórnRozm M4v, M4v, N [5 r.], N3 [2 r.]; Apoiogus — Baika, fabuła. Calep 82a; Fabula – Fabuła, baika, mowa zmisłona, wimił Calep 402b; LatHar +5v.*

fabuła o kim, o czym (3): Fábula o chłopcy z doktorem. RejWiz 61 marg, Cc5v; fábula Deukálionis o potopie. BielKron 273.

W połączeniach szeregowych (2): Naenia [...] Nieforemne powieścy /bayki/ fábuły. Alias Epicedion, sive Monodia Mącz 240c; Bucerus tákże y Kálwinus/ o wybáwieniu Oycow ś. z odтчłáni piekielney nie nie trzymáią/ powiádaiąc iż to fá bábie bayki/ nocne łny/ Aezopowe fábuły ReszPrz 84.

W charakterystycznych połączeniach: fabuła chytra, dziwna (2), obraźliwa, prosta, wymyślna, zawikłana.

Wyrażenia: [»bez głowy i bez nog fabuła«: Ná koniec [...] powiádaią; Ian ofmy był łprofną niewiáftą y nierządnicą. (–) Częłtá to v Ewángelikow; ále bez głowy y bez nog Fábula. JungaRozwiqz 34.]

»fabuły Ezopowe« [szyk 1 : 1] (2): y iuz by ią [ewanieliją] wplotki y fabuły Ezopowe/ by nie kościół święty Rzymłki/ [heretycy] obroćili. SkarŻyw A4; ReszPrz 84.

»poeckie (a. poetowskie), poetow fabuły« [szyk 4 : 3] (6 : 1): Elucidarius Poëticus, Xiążki które wykłádáyą Poetowskie fábuły, Mącz 201b; Minos [...] wedle fábuł Poeckich łędzia piekielny. Mącz 223a, 179d, 440c; Niechże go [dziecięcia] z młodu nie bawią [...] owemi záwikłánemi Poeckimi fábułami. RejZwierc 12, 199v; Fábuly Poetow dla czego GórnRozm N marg.

Szeregi: »fabuły albo bajki« (1): Epimythium [...] Wykład fabuł álbo Bayek/ co fie przes którą rozumie. Mącz 106d.

»fabuła a(1)bo przypowieść« (2): A iż sie ty dziwne sprawy [...] Ianowi świętemu pod zakrytościami iakiemiś a pod figurami rozlicznymi okazowały/ y zdało sie ludziom prostym/ iakoby to iakie fabuły albo iakie przypowieści były. *RejAp* 3; *RejPos* 340v.

»nie fabuła ale nauka« (1): A tu patrzay iż to nie fabuła ale wielka nauka każdemu wiernemu ku itałości iego *RejZwierc* 202.

»plotki i fabuły« (1): *SkarŻyw* A4v cf »fabuły Ezopowe«.

Przen: Rzecz mało znacząca, tyle warta co zmyślona bajka albo złudny sen (2) : A dziś choć nam przypada rozszerzenie granic/ Wszytko to nam fabuła/ wsztytko to nam za nic. *RejZwierc* 246v.

Zwrot: »być za fabułę« (1): Ale v Sikofántow światá tego/ [...] pewnie to [słowa Chrystusa] v nich będzie y ieft za fabułę a za fen *RejAp* 191.

Szereg: »fabuła a sen« (1): *RejAp* 191 cf »być za fabułę«.

2. Przedmiot obmowy; pośmiewisko [*iam nos fabulae sumus – staliśmy się gadką ludzką, to jest, wszyscy o nas mówią, albo każdy nami usta wymywa Mącz 113a*] (5) :

Fraza: »jest fabuła [komu z kogo]« (1): Więczy mi zal pana mego/ [...] Iuż ieft ludzom z tey przyczyny [że pani wylatuje]/ prawie z niego fabuła Bo tak bywa pośpolicie/ [...] gdzie pani wylatuje/ wsztytchi o tym spiewaią. *RejJóz* C5.

Zwroty: »dać, zostawić na fabułę« (1 : 1): obiecał [Bóg] dać mieysca takie na połmiech a na fabułę obcym narodom *RejPos* 350; potomstwo twoie dam a zoftawię na fabułę a na podziwienie wsztytkim na potym narodom *RejPos* 350v.

»stać się fabułą« (2): *RejPos* 349v; sftániefz sie błaznem pośpolitym [...] sftániefz sie oną fabułą czo powiadaia/ iż itary szalony dwa kroć szalony. *RejZwierc* 127.

Szereg: »fabuła a podziwienie« (1): *RejPos* 350v cf »dać na fabułę«.

»pośmiech a fabuła« (1): *RejPos* 350 cf »dać na fabułę«.

»przypowieść a fabuła« (1): [kościół] sie obroci w baśń a w przypowieść wsztytkim narodom [...] iż y ty kościoły iego [Boga] y ten lud iego/ wedle obietnic iego/ sftthał sie przypowieścią a fabułą v niewiernikow iego [*in parabolam et in exemplum Vulg; in parabolam et dicterium PolAnt 2.Par 7/20*] *RejPos* 349v.

3. Sztuka grana w teatrze (1) :

Szereg: »fabuła albo komedyja« (1): Palliatae fabulae, Fabuły albo komedie które obyczajem Greckim w płałzczách długich sprawowano. *Mącz* 273d.

Synonimy: 1. bajka, baśń, gadka, łgarstwo, plotka, powieść, przypowieść; 2. obmowisko, pośmiech, pośmiewisko; 3. komedyja.